

PROCEDURY POSTĘPOWANIA

NAUCZYCIELI I PRACOWNIKÓW ZESPOŁU SZKÓŁ W JEŻOWEM

W SYTUACJACH STANOWIĄCYCH ZAGROŻENIE MŁODZIEŻY

- ❖ **W przypadku uzyskania informacji, że uczeń: przejawia zachowania świadczące o demoralizacji** (używanie alkoholu lub innych środków odurzających; naruszanie praw współżycia społecznego: arogancja, wulgarność, przemoc emocjonalna; popełnienie czynu zabronionego; systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki; włóczęgostwo; udział w działalności grup przestępczych - art. 4 § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich)
- ❖ **W przypadku uzyskania informacji, że uczeń uległ wypadkowi** tj .nagłemu zdarzeniu powodującemu uraz, wywołany przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką szkoły: *na terenie szkoły* lub *poza terenem szkoły* (wycieczki, wyjścia pod opieką nauczycieli, zawody sportowe, olimpiady, „zielona szkoła”).
- ❖ **W przypadku znalezienia na terenie szkoły materiałów wybuchowych, broni i innych niebezpiecznych substancji oraz ataku terrorystycznego.**

PROCEDURY POSTĘPOWANIA WOBEC UCZENIA PRZEJAWIAJĄCEGO

ZACHOWANIA ŚWIADCZĄCE O DEMORALIZACJI

Procedury postępowania

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację dyrektorowi oraz koordynatorowi do spraw bezpieczeństwa.
2. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i informuje ich o problemach wynikających z zachowania ucznia. Wychowawca wraz z koordynatorem ds. bezpieczeństwa w obecności ucznia i rodziców przeprowadza rozmowę, (w rozmowie może brać udział dyrektor szkoły). W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i jego udział w programie terapeutycznym.
3. Wychowawca z koordynatorem sporządzają notatkę z przeprowadzonych czynności i umieszczają w dokumentacji.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji dziecka, dyrektor pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie, gdy szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, szkoła powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. Szkolnym koordynatorem ds. bezpieczeństwa jest Dorota Błądek

Działania szczegółowe

A. Jeśli nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły: znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy (koordynatora) oraz dyrektora szkoły, którzy podejmują następujące kroki:
2. Odizolowanie ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawiać go samego; stworzyć warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wezwanie lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadomienie o tym fakcie rodziców/opiekunów, których trzeba zobowiązać do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości (stężenie we krwi powyżej 0,5‰ alkoholu lub w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³) policja ma prawo przewieźć ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). Jeśli uczeń nie ukończył 18 lat, o fakcie tym zawiadamia się jego rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny,
6. Jeżeli powtarzają się wypadki, w których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, dyrektor placówki ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
7. Z przeprowadzonych działań sporządza się notatkę służbową, którą podpisują osoby uczestniczące w podjętych czynnościach.

B. Jeśli na terenie szkoły zostanie znaleziona substancja wyglądem przypominająca narkotyk, powinno się podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje, (jeśli to możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły. Dyrektor niezwłocznie zawiadamia policję.
3. Po przyjeździe policji przekazuje zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. Z przeprowadzonych działań sporządza się notatkę służbową, którą podpisują osoby uczestniczące w podjętych czynnościach.

C. Gdy zachodzi podejrzenie, że uczeń ma przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinno się podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, koordynatora, dyrektora itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży) ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną

substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. Gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i okazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znaną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją jednostce policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.
5. Z przeprowadzonych działań sporządza się notatkę służbową, którą podpisują osoby uczestniczące w podjętych czynnościach.

D. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu na terenie szkoły czynu karalnego ściganego z urzędu należy:

1. Zabezpieczyć miejsce popełnienia czynu (nie dopuścić w to miejsce osób postronnych i ewentualnie ustalić świadków zdarzenia).
2. Zawiadomić dyrektora szkoły oraz policję lub sąd rodzinny (obowiązek ten spoczywa na kierownictwie szkoły).
3. Wykonać ewentualne czynności zalecone przez przyjmującego zgłoszenie policjanta.
4. Odnotować godzinę zgłoszenia, sprawdzić w dostępny sposób wiarygodność informacji.
5. W rozmowie z pokrzywdzonym ustalić liczbę sprawców i ich dane personalne.
6. W przypadku zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne i możliwe, zatrzymać do czasu przybycia policji ofiarę przestępstwa i jego sprawcę/ów/.
7. Nie nagłaśniać zdarzenia.

E. Postępowanie nauczyciela wobec osoby, która stała się ofiarą czynu karalnego:

1. Udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.
3. Powiadomienie rodziców ucznia.
4. Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia. "Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić sąd rodzinny lub policję oraz przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu" (art. 4 § 3 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich)

Kategorie przestępstw z Kodeksu karnego ścigane z urzędu:

1. Udział w bójce lub pobiciu.
2. Doprowadzenie małoletniego poniżej 15 lat do obcowania płciowego lub poddania się innej czynności seksualnej

3. Znęcanie się.
4. Wywieranie wpływu na świadka w celu skłonienia do cofnięcia skarg lub wpłynięcia na złożone zeznania
5. Podrabianie dokumentów.
6. Kradzież.
7. Kradzież z włamaniem.
8. Rozbój.
9. Przywłaszczenie.
10. Oszustwo.

F. Jeśli zachodzi podejrzenie, że uczeń dopuścił się zniszczenia mienia na terenie szkoły, powinno się podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację dyrektorowi oraz koordynatorowi do spraw bezpieczeństwa.
2. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i informuje ich o szkodzie wyrządzonej przez ucznia. Wychowawca wraz z koordynatorem ds. bezpieczeństwa w obecności ucznia i rodziców przeprowadza rozmowę, (w rozmowie może brać udział dyrektor szkoły) w celu wyegzekwowania należności za wyrządzoną szkodę (jeśli mienie nie nadaje się do naprawy) lub zobowiązania się do naprawienia zniszczonego mienia.
3. Wychowawca z koordynatorem sporządzają notatkę z przeprowadzonych czynności i umieszczają w dokumentacji.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, dyrektor pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie, gdy szkoła wykorzystala wszystkie dostępne środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, szkoła powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIĄ, KTÓRY ULEGŁ WYPADKOWI

Procedura obejmuje i reguluje działania nauczycieli i innych pracowników szkoły w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia. Zapewnienia profesjonalne działania pracowników szkoły gwarantujących poszkodowanemu uczniowi należytą opiekę i niezbędną pomoc.

Procedury postępowania

Nauczyciel lub pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia:

1. Niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy
2. Nie dopuszcza do zajęć lub przerywa je wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenia dla bezpieczeństwa uczniów;
3. Niezwłocznie powiadamia dyrektora Szkoły.

4. Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą – prosi o nadzór nad swoimi uczniami nauczyciela uczącego w najbliższej sali
5. Po udzieleniu pierwszej pomocy o każdym wypadku dyrektor Szkoły lub nauczyciel pod opieką którego przebywał uczeń w chwili wypadku, powiadamia rodziców poszkodowanego ucznia i ustala z rodzicami: potrzebę wcześniejszego przyjscia rodzica, godzinę odbioru dziecka ze Szkoły w dniu zdarzenia.
6. Fakt ten powiadamiający dokumentuje wpisem w dzienniku zajęć podając datę i godzinę powiadomienia matki/ojca/opiekuna prawnego ucznia o wypadku.
7. W każdym trudniejszym przypadku (widoczne obrażenia, urazy, niepokojące objawy) nauczyciel lub dyrektor Szkoły wzywa Pogotowie Ratunkowe. W przypadku stwierdzenia przez lekarza konieczności przewiezienia do szpitala, przy nieobecności rodziców/ prawnych opiekunów, opiekę nad uczniem przejmuje wychowawca klasy lub wyznaczony przez dyrektora szkoły nauczyciel.
8. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem Szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.

Dyrektor szkoły

1. Zawiadamia niezwłocznie o każdym wypadku specjalistę ds. BHP
2. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor Szkoły zawiadamia niezwłocznie prokuratora, organ prowadzący i kuratora oświaty.
3. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, dyrektor Szkoły zawiadamia państwowego inspektora sanitarnego.
4. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.
5. Dyrektor Szkoły prowadzi rejestr wypadków wg wzoru określonego w rozporządzeniu MENiS z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.
6. Dyrektor Szkoły omawia z pracownikami Szkoły okoliczności i przyczyny wypadków oraz ustala środki niezbędne do zapobieżenia im.
7. Dyrektor Szkoły powołuje członków zespołu powypadkowego.

W skład zespołu wchodzi: specjalista ds. BHP , pracownik szkoły, pedagog szkolny, specjalista do spraw BHP jest jego przewodniczącym.

Zespół przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową;

- przesłuchuje poszkodowanego ucznia (w obecności rodzica lub wychowawcy), sporządza protokół przesłuchania;
- przesłuchuje świadków wypadku i sporządza protokoły przesłuchania (w obecności rodzica lub wychowawcy);
- jeżeli świadkami są uczniowie – przesłuchanie odbywa się w obecności wychowawcy, a protokół przesłuchania odczytuje się w obecności ucznia – świadka;
- uzyskuje opinię lekarską z opisem doznanych obrażeń i określeniem rodzaju wypadku;
- sporządza protokół powypadkowy;
- protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor Szkoły;
- w sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu;
- członek zespołu, który nie zgadza się ze stanowiskiem przewodniczącego, może złożyć zdanie odrębne, które odnotowuje się w protokole powypadkowym;

- przewodniczący zespołu poucza osoby reprezentujące poszkodowanego o przysługujących im prawach w toku postępowania powypadkowego;
- z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się rodziców (opiekunów prawnych) poszkodowanego ucznia, którzy potwierdzają ten fakt podpisem w protokole;
- protokół doręcza się rodzicom (opiekunom prawnym) poszkodowanego ucznia, którzy potwierdzają to podpisem w protokole;
- prowadzącemu i kuratorowi oświaty protokół powypadkowy doręcza się na ich wnioski;
- jeden egzemplarz protokołu powypadkowego pozostaje w Szkole;
- w ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, którym doręczono protokół, mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu (są o tym informowani przy odbieraniu protokołu);
- zastrzeżenia składa się ustnie do protokołu powypadkowego lub na piśmie przewodniczącemu zespołu;
- Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności:
  - ✓ niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego;
  - ✓ sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebraniem materiałem dowodowy,
  - ✓ zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący.
- Po rozpatrzeniu zastrzeżeń organ prowadzący Szkołę może:
  - ✓ zlecić dotychczasowemu zespołowi wyjaśnienie ustaleń protokołu lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych;
  - ✓ powołać nowy zespół celem ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego.

Postanowienia końcowe

1. Do Procedury załącza się tabelaryczne zestawienie działań, stanowiące załącznik do procedury.
2. W sprawach nieuregulowanych niniejszą Procedurą stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące ustalania okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy.
3. Regulamin może być zmieniony w części lub w całości uchwałą Rady Pedagogicznej.

OGÓLNE ZASADY POSTĘPOWANIA PRZY UDZIELANIU PIERWSZEJ POMOCY POSZKODOWANYM W WYPADKACH

- Należy pamiętać, że udzielenie pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach jest prawnym obowiązkiem każdego (art. 162 Kodeksu Karnego).
- Zachować spokój, nie wpadać w panikę, rozpoznać stan poszkodowanego.
- Usunąć poszkodowanego z rejonu zagrożenia.
- Jeśli stwierdzisz, że sam nie potrafisz udzielić pierwszej pomocy, zorganizuj ją zawiadamiając placówkę służby zdrowia lub kogoś z otoczenia, kto potrafi jej udzielić.
- Poszkodowanemu zapewnić spokój, odsunąć z otoczenia zbędne osoby, w każdej sytuacji zapewnić poszkodowanemu ciepłe okrycie.
- Nie lekceważyć nawet drobnych skaleczeń, każde skaleczenie należy prawidłowo zaopatrzyć.

- W przypadkach porażenia prądem, braku oddechu, braku pracy serca, krwotoku, zatrucia i innych poważnych urazów – bezwzględnie wezwać lekarza (Pogotowie Ratunkowe). Do chwili przybycia lekarza nie przerywać rozpoczętego sztucznego oddychania.
- Poszkodowanego z krwotokiem wolno tylko przenosić lub przewozić.
- Poszkodowanemu z utratą świadomości nie wolno podawać leków w postaci płynnej ani stałej (tabletki).
- W przypadku podejrzeń uszkodzenia kręgosłupa, nie wolno bez koniecznej przyczyny zmieniać pozycji poszkodowanego.
- Nie pozostawiać poszkodowanego bez opieki

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZAISTNIENIA WYPADKU

l.p.	Rodzaj czynności	Termin realizacji	Odpowiedzialny
	Udzielić pierwszej pomocy i zapewnić poszkodowanemu opiekę	natychmiast	Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który zauważył lub dowiedział się o zaistniałym wypadku
	Wezwać Pogotowie Ratunkowe lub jeżeli jest w szkole, to pielęgniarkę szkolną	natychmiast	j.w.
	Zawiadomić : a) dyrektora szkoły b) specjalistę od spraw BHP	natychmiast	j.w.
	Zabezpieczyć miejsce wypadku do czasu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku	niezwłocznie	j.w.
	Przystąpić do ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku	niezwłocznie	Zespół powypadkowy
	Sporządzić protokół powypadkowy	do 14 dni po wypadku	Zespół powypadkowy
	Zatwierdzić protokół powypadkowy	do 5 dni po sporządzeniu	Dyrektor
	Doręczyć protokół wraz z załącznikami osobie sprawującej opiekę nad poszkodowanym z pouczeniem o sposobie i terminie odwołania	do 5 dni od zatwierdzenia	Dyrektor
	Wpisać wypadek do rejestru wypadków uczniowskich	niezwłocznie po zatwierdzeniu	Specjalista ds. BHP
	Zarządzić zastosowanie środków profilaktycznych	do 14 dni od zatwierdzenia protokołu	Dyrektor na wniosek zespołu powypadkowego
	Omówić na posiedzeniu Rady Pedagogicznej okoliczności i przyczyny wypadków i zastosowanie środków profilaktycznych	wg planu prac Rady Pedagogicznej	Dyrektor

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA NA TERENIE SZKOŁY MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH I INNYCH NIEBEZPIECZNYCH SUBSTANCJ ORAZ ATAKU TERRORYSTYCZNEGO

Procedury interwencyjne

Zamachy terrorystyczne z użyciem urządzeń wybuchowych należą do najczęściej dokonywanych i najgroźniejszych. Samodziałowe urządzenia wybuchowe są również wykorzystywane przez grupy przestępcze lub pojedyncze osoby.

Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia napastników do obiektu - bez kontaktu z napastnikiem

1. Decyzję o alarmowaniu podejmuje dyrektor, jego zastępca lub każdy pracownik szkoły, gdy takie zagrożenie zauważy lub otrzymał informację o zagrożeniu - uruchomia sygnał dźwiękowy
2. **Zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu na wypadek wtargnięcia napastnik** - ewakuacja tylko w przypadku bezpośredniej bliskości wyjścia z dala od źródła zagrożenia, po wyraźnym poleceniu dyrektora szkoły o ewakuacji.

Powiadomienie policji o ujawnionym zagrożeniu

Zadaniem każdej osoby, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego bądź innej substancji rażenia zbiorowego jest przekazanie tej informacji dalej, tak aby ostatecznie dotarła ona do właściwych służb - najczęściej policji albo straży pożarnej. W szkole jednak pierwszą osobą, która musi dowiedzieć się o zagrożeniu jest jej dyrektor bądź osoba go zastępująca. To one dopiero po przeanalizowaniu problemu powinny zdecydować o powiadomieniu policji. Najlepszym rozwiązaniem byłoby, żeby o zdarzeniu powiadamiała ta osoba, która ujawniła zagrożenie. Jeśli zaś nie zostanie do tego przez dyrekcję upoważniona, to przynajmniej musi być obecna przy tym zawiadomieniu.

Zawiadamiając policję należy podać następujące informacje:

- Adres szkoły, numer telefonu, swoje dane personalne i zajmowane stanowisko
- Rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot)
- Numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia
- Adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej zagrożenie (jeśli to możliwe)
- Opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu

UWAGA! Powiadomienia policji dokonuje wyłącznie osoba dorosła, dokonanie tego przez ucznia jest niedopuszczalne. Uczeń uzyskaną informację ma natychmiast przekazać dorosłym pracownikom szkoły, a oni powiadamiają policję.

W przypadku zarządzenia ewakuacji:

1. Zostaw wszystkie swoje rzeczy w miejscu, gdzie się znajduj
2. Korzystaj z wyznaczonej drogi ewakuacyjnej
3. Po drogach ewakuacyjnych poruszaj się szybko, nie blokuj ruchu
4. Zachowaj ciszę, spokój, rozważę, przeciwdziałaj panice
5. Udzielaj pierwszej pomocy w miejscu bezpiecznym dla siebie i poszkodowanych.
6. Ostrzegaj o niebezpieczeństwie.

Jeśli bezpośrednia ewakuacja nie jest możliwa:

1. Zamknij na klucz drzwi klasy od środka
2. Zamknij wszystkie okna aby uniemożliwić wtargnięcie lub wrzucenie czegoś
3. Uspokój uczniów - bądź opanowany
4. Zabarykaduj drzwi biurkiem, szafkami, krzesłami.
5. Nakaż wyłączenie wszystkich telefonów - swój wycisz. Wyłącz komputer
6. Każ dzieciom wejść pod ławki z dala od drzwi, położyć się na podłodze na brzuchu.
7. Wyłącz oświetlenie.
8. Pilnuj, aby w sali była bezwzględna cisza - spokojnym głosem powiedz dzieciom, że od tego zależy bezpieczeństwo wszystkich.
9. Nie otwieraj drzwi- służby ratownicze same to zrobią.
10. Jeśli terroryści sforsują drzwi, wykonuj ich polecenia.

A. Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia napastników do obiektu - kontakt bezpośredni

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem. Mów do uczniów po imieniu spokojnym tonem.
3. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
4. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj nad własnymi emocjami.
5. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia: nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna, nakaż dzieciom położyć się na podłodze na brzuchu.
6. Jeśli twoje życie lub zdrowie jest zagrożone w bezpośrednim kontakcie z napastnikiem **WALCZ** lub **BŁAGAJ O LITOŚĆ**
7. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.

UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.

8. Po zakończeniu akcji:
  - sprawdź obecność dzieci, upewnij się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregoś dziecka poinformuj Policję,
  - nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,
  - prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

B. Procedura w wypadku wtargnięcia na teren szkoły terrorystów w sytuacji bez kontaktu z napastnikiem

1. Zamknij na klucz drzwi klasy od środka
2. Zamknij wszystkie okna aby uniemożliwić wtargnięcie lub wrzucenie czegoś
3. Uspokój uczniów - bądź opanowany
4. Zabarykaduj drzwi biurkiem, szafkami, krzesłami.
5. Nakaż wyłączenie wszystkich telefonów - swój wycisz. Wyłącz komputer
6. Każ dzieciom wejść pod ławki z dala od drzwi, położyć się na podłodze na brzuchu.
7. Wyłącz oświetlenie.

8. Pilnij, aby w sali była bezwzględna cisza - spokojnym głosem powiedz dzieciom, że od tego zależy bezpieczeństwo wszystkich.
9. Nie otwieraj drzwi. Służby ratownicze same to zrobią
10. Jeśli terroryści sforsują drzwi, wykonuj ich polecenia.
11. Jeśli będzie taka możliwość, o zagrożeniu poinformuj cię 5 krótkich dzwonek.
12. Po zakończeniu akcji poinformuj cię zapowiedź ustna dyrektora przez radiowęzeł.

C. Użycie broni palnej na terenie szkoły

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1. Nakaz dzieciom położyć się na podłodze na brzuchu.
2. Staraj się uspokoić dzieci, mów do nich spokojnie, wykonuj polecenia bez dyskusji.
3. Dopilnuj, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
4. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
5. O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych

UWAGA! Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.

Po opanowaniu sytuacji:

1. Upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
2. Zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych
3. Udziel pierwszej pomocy w pierwszej kolejności najbardziej potrzebującym,
4. W przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
5. Zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

D. Zagrożenie bombowe.

Symptomy wystąpienia zagrożenia:

1. Jeśli zauważyłeś nietypowe zachowania obcych osób na terenie szkoły lub miejsca przebywania uczniów;
2. Jeśli zauważyłeś podejrzane paczki, pojazdy na terenie szkoły lub miejsca przebywania uczniów;
3. O swoich spostrzeżeniach poinformuj dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję.

Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję, Urząd Gminy.
2. Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku:
3. Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, aby zapobiec panice
4. Zawiadamiając policję dyrektor podaje telefonicznie następujące informacje: rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu, treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.
5. Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.
2. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
3. Po przybyciu policji na miejsce incydem bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
5. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
6. Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
7. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy spokojnie opuścić szkołę, zabierając wszystkie rzeczy osobiste (plecak, torebki, siatki, worki, ubrania) Nie wolno zabierać żadnych przedmiotów cudzych.

Informacja o podłożeniu bomby

Jeżeli jest to informacja telefoniczna:

- słuchaj uważnie, • zapamiętaj jak najwięcej, notuj ważne spostrzeżenia • jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę • zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle, • nigdy nie odkładaj pierwszy słuchawki, • jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego – zapisz ten numer. • jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał - przekaz ją Policji.

1. Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
2. Zaalarmuj dyrektora szkoły
3. Dyrektor powiadamia Kuratorium Oświaty
4. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki.
5. Dyrektor zarządza ewakuację zgodnie z obowiązującą instrukcją.
6. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
7. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
8. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj.
9. W miarę możliwości ogranicz dostęp osobom postronnym.
10. Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu,
11. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

E. Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu)

1. Nie dotykaj podejrzanego przedmiotu.
2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:
3. Zabezpiecz, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym
4. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
5. Zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
6. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
7. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.

8. Otwórz okna i drzwi.
9. Usuń z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.
10. Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych).
11. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

F. Po wybuchu bomby:

1. Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:
3. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.
4. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządzaj przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
5. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.
6. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

G. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa

1. Natychmiast o zdarzeniu powiadom dyrektora/wicedyrektora szkoły.
2. Dyrektor/wicedyrektor powiadamia Policję, pogotowie ratunkowe organ prowadzący, Kuratorium oświaty i prokuratora.
3. Pedagog powiadamia Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną i organizuje we współpracy pomoc psychologiczną uczniom i nauczycielom.
4. Dyrektor/wicedyrektor zabezpiecza miejsce zdarzenia do czasu przybycia policji.
5. Nie należy udzielać informacji mediom, dopóki o śmierci nie powiadomi się najbliższej rodziny.
6. Dyrektor wyznacza osobę do jak najszybszego powiadomienia najbliższej rodziny o śmierci dziecka. Należy zrobić to osobiście, unikać telefonu lub poczty.
7. Dyrektor organizuje pomoc i wsparcie rodzinie zmarłego, w razie potrzeby należy powiadomić pogotowie ratunkowe.
8. Dyrektor organizuje pracę szkoły w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej – udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.
9. Należy stosować procedury kontaktowania się z mediami.

H. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych

1. Dyrektor sam kontaktuje się z mediami lub wyznacza osobę do kontaktu z mediami.
2. Nikt, poza wskazaną osobą, z członków rady pedagogicznej ani z pracowników szkoły nie udziela wywiadów.
3. Osoba kontaktująca się z mediami stosuje się do następujących wskazówek:
  - Mów pierwszy o złych wiadomościach.
  - Bądź absolutnie pewien faktów i stwierdzeń, które podajesz.
  - Bezwzględnie zachowaj spójność przekazu, logikę i konsekwencję.
  - Nie upubliczniaj informacji dotyczących bezpieczeństwa, objętych tajemnicą.
  - Analizuj dane.
  - Nie snuj spekulacji, podejrzeń i nie stawiaj hipotez.
  - Reaguj błyskawicznie i zdecydowanie na plotki dementując je i wykazując ich fałsz.
  - Bądź opanowany i odporny na ataki słowne, nie ulegaj emocjom.

- Pokazuj, że dyrektor szkoły kontroluje sytuację i ma plan wybrnięcia z niej.
- Nie ujawniaj nazwisk ofiar zanim nie dowie się o tym rodzina.
- Zawsze wyrażaj troskę z powodu strat, cierpień, ofiar, zniszczeń, nawet gdyby były nieuniknione.

I. Zasady współdziałania dyrektora z grupą antyterrorystyczną

1. Dyrektor szkoły lub osoba go zastępująca zapoznaje dowódcę grupy antyterrorystycznej z posiadanymi informacjami o zagrożeniu i podjętymi w związku z tym przedsięwzięciami. Wskazuje miejsca uwięzionej młodzieży, zlokalizowanych przedmiotów, rzeczy, urządzeń obcych i punkty newralgiczne w obiekcie. Dobrze, jeśli miałyby ze sobą aktualne plany budynków szkoły.
2. Z chwilą przybycia policji realizuje decyzje podejmowane przez dowódcę grupy antyterrorystycznej, a dyrektor powinien udzielić mu wszechstronnej pomocy.
3. Dyrektor bądź wyznaczony pracownik szkoły towarzyszy grupie policyjnej przy pracach rozpoznawczych. Udziela informacji odnośnie rozmieszczenia i otwierania poszczególnych pomieszczeń w obiekcie (osoba ta powinna posiadać klucze do wszystkich pomieszczeń i je ewentualnie otwierać).
4. Identyfikacją i rozpoznawaniem poszczególnych przedmiotów, rzeczy, urządzeń obcych oraz neutralizowaniem ewentualnie podłożonych ładunków wybuchowych zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki organizacyjne policji, przy wykorzystaniu specjalistycznych środków technicznych.
5. Na wniosek kierującego grupą antyterrorystyczną dyrektor podejmuje decyzję o ewakuacji użytkowników i innych osób z obiektu, jeśli jeszcze nie została ona zarządzona. Ewakuacja nie jest w każdym przypadku obowiązkowa - ma charakter fakultatywny.
6. Policjant kierujący akcją po zakończeniu działań przekazuje protokolarnie obiekt dyrektorowi w postaci notatki z przeprowadzonej interwencji minersko-pirotechnicznej.

J. Postępowanie w trakcie operacji antyterrorystycznej

1. Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę;
2. Połóż się na podłodze, spróbuj znaleźć najbliższą osłonę, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy;
3. Nie próbuj pomagać, nie atakuj terrorystów;
4. Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniu, nawet jeżeli będą gwałtowne i nie zabieraj czasu zadawaniem pytań lub dyskusją;
5. Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, nie zatrzymuj się na przykład w celu zabrania rzeczy osobistych;
6. Odpowiadaj na pytania funkcjonariusza /przedstaw się i odpowiedz jak znalazłeś się na miejscu zamachu/, bądź jednak przygotowany na traktowanie jako potencjalny terrorysta, dopóki Twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona.

K. Po zakończeniu akcji:

1. sprawdź obecność uczniów celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregośkolwiek dziecka poinformuj Policję,
2. Nie pozwól żadnemu z uczniów samodzielnie wrócić do domu,
3. Prowadź ewidencję uczniów odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

Podstawy prawne stosowanych procedur:

- 1) Ustawa z 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (DzU 82.35.228 z późn. zm. - tekst jednolity DzU 02.11.109 z późn. zm.) oraz przepisy wykonawcze do tej ustawy.
- 2) Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (DzU 82.35.230 z późn. zm.).
- 3) Ustawa z 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (DzU 03.24.198),
- 4) Ustawa z 6 kwietnia 1990 r. o Policji (DzU 90.30.179 z późn. zm.).
- 5) Zarządzenie nr 15/97 komendanta głównego Policji z 16 czerwca 1997 r. w sprawie form i metod działań policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
- 6) Ustawa z 7 września 1997 o systemie oświaty (DzU 96.67.329 w późn. zm).
- 7) Rozporządzenie ministra edukacji narodowej i sportu z 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (DzU 03.26.226).
- 8) Rozporządzenie MENiS z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 z późniejszymi zmianami).